

2021

Seutuyhteistyön tuloksia vuosien varrelta	4
Hiilineutraali Tampereen kaupunkiseutu	8
Seutupäättäjän työkalenteri	10

Tervetuloa Suomen parhaan seutuyhteistyön pariin!

Onnittelut sinulle uusi päättäjä, olet yksi kaupunkiseudulle valituista 350+350 valtuutetusta ja varavaltuutetusta. Vaikutat paitsi oman kuntasi kehitykseen myös koko Tampereen kaupunkiseudun tulevaisuuteen.

Tampereen kaupunkiseutu koostuu kahdeksasta kunnasta, joten jokainen valtuustopäätös on myös seutupäätös. Seudun asukkaille eli seutulaisille kaupunkiseutu on yksi alue, jossa työ ja vapaa-aika sekä arki ja pyhä ylittävät kuntarajat. Myöskään tiet, ladut, asuntotuotanto ja palvelut eivät lopu kuntien rajoilla.

Kaupunkiseudulla on 0,4 miljoonaa asukasta ja seutuun kuuluminen tuo elinvoimaa ja vaikutusmahdollisuuksia jokaiselle kunnalle yhdessä enemmän kuin yksin. Yhdessä tavoittelemme elinkeinoille lisää kilpailukykyä, seudulle kestäväää rakennetta ja sen asukkaille hyvinvointia.

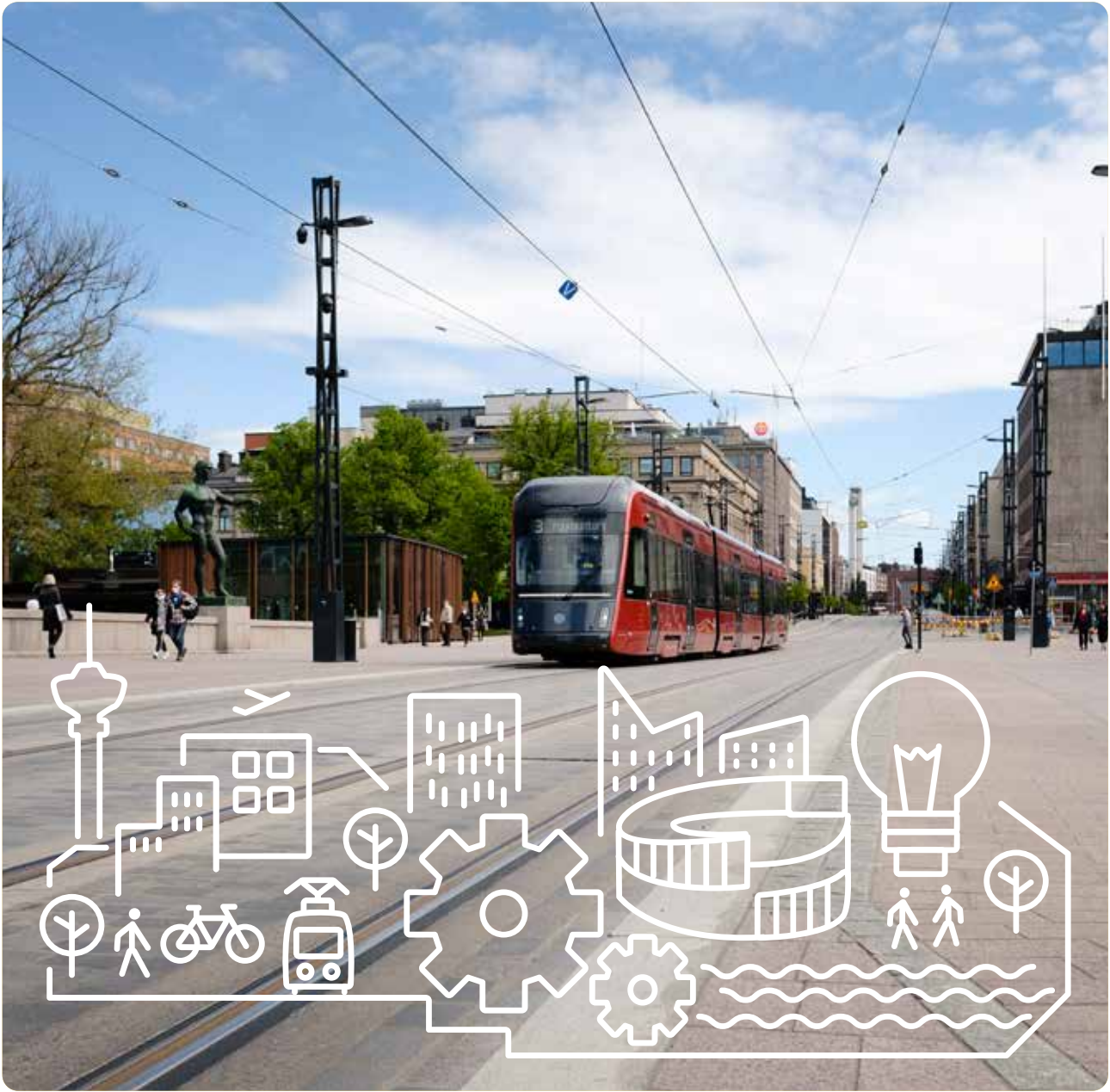
Seutuyhteistyön iso kuva on muodostunut 15 vuoden aikana ja se vie Tampereen kaupunkiseutua kohti eurooppalaista kestävän kasvun metropolia. Nousemme raiteille ja kasvamme ylöspäin unohtamatta kuitenkaan monimuotoisen väestömme moninaisia tarpeita ja toiveita.

Seututyön lentokorkeudesta kertovat sen työvälineet: Tulet tutustumaan rakennesuunnitelmaan, seutustrategiaan sekä kaupunkiseudun ja valtion väliseen MAL-sopimukseen. Teemme myös yhdessä lukuisia palvelujen ja elinkeinojen yhteisiä linjauksia, jotka ohjaavat kunnissa tehtävää työtä samaan suuntaan. Konkreettiset yhteistyötulokset ovat tärkeitä. Ne näkyvät asukkaiden arjessa, veronmaksajien kukkarossa sekä yritysten toimintaympäristössä. Kerromme yhteistyötuloksista lisää tässä kirjasessa.

Seututyötä johtaa Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän seutuhallitus. Edellinen seutuhallitus teki seutuyhteistyöstä laajan arvioinnin, jossa todettiin yhteistyön olevan tuloksellista ja vaikuttavaa. Luottamus ja toimiva yhteistyömalli saivat erityismaininnat. Me osaamme tehdä yhteistyötä ja siitä meidät myös tunnetaan! Toivon, että seudullinen ajattelu ja rajattoman kaupunkiseudun rakentaminen kiinnostavat myös sinua. Uudella valtuustokaudella tarjoutuu useita mahdollisuuksia vaikuttaa ja olla mukana seutuyhteistyössä.

Päivi Nurminen
Seutujohtaja
040 754 3692
paivi.nurminen@tampereenseutu.fi

Sisällys

Tervetuloa Suomen parhaan seutuyhteistyön pariin!	2	Kuinka seutuyhteistyö toimii	12
Yhteistyön tuloksia vuodesta 2005	4	Tavoitteena rajaton ja sujuva liikkuminen	14
Teemme yhdessä seudun tulevaisuutta!	6	Maankäyttö rakentaa eheän ja toimivan seudun	15
Seutuluoitsi luo tulevaisuuskuvia päätöksenteon tueksi	7	Seututieto visualisoi seutukehitystä	16
Hiilineutraali kaupunkiseutu 2030	8	Seudullisia tapahtumia	17
Yhteistyöllä laatua ja resursseja hyvinvointipalveluihin	9	Vauhtia liiketoimintaan Business Tampereen kanssa	18
Seutupäättäjän työkalenteri	10	Tampereen kaupunkiseudun yhteistyökumppaneita	19

Yhteistyön tuloksia vuodesta 2005

Tampereen kaupunkiseudulla tehdään Suomen vaikuttavinta seutuyhteistyötä, jotta kuntalaisten arki olisi sujuvaa ja seudun tulevaisuus kestävä. Yhteistyöstä vastaa Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, joka on perustettu vuonna 2005. Olemme saavuttaneet yhdessä jo paljon!

PALVELUT

- Palveluyhteistyösuunnitelma
- Palveluverkkosuunnitelma
- Vesihuoltoyhteistyösuunnitelma
- Tietohallintostrategia ja johtoryhmä

- Tredu, 2. aste
- Seutuopistot
- OPS-yhteistyö ja OSAKE-yhteistyö
- Palvelusopimukset ja vapaa valinta, yhteinen kouluvuosi
- Teknisten palvelujen yhteiset käytännöt

- Seutuvertailut
- Seutuliike
- Seutureitit
- Seutumuseo
- Seutuvaraamo
- Toimialatiekartat
- Hyvinvointiympäristöohjelma
- Seutusatamat

- Hyvinvointijohtaminen
- Seutuliike-ohjelman toimeenpano
- Lukioyhteistyön koordinaatio ja toisen asteen yhteistyö
- Satamayhteistyö
- Palvelualojen tiekartat ja seutuvertailut

YHDYSKUNTARAKENNE

- Rakennemalli
- TASE – Tampereen seudun liikenne
- Asuntopoliittinen ohjelma
- Ilmastostrategia
- Seudullinen vesihuolto -selvitys
- Maapoliittiset periaatteet
- Hajarakentamisen periaatteet

- MAL-sopimukset 1-2
- Rakennesuunnitelma
- Keskustabarometri
- Joukkoliikennelautakunta
- Lähijunaliikenteen kehittämissuunnitelma
- Kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma
- Keskitehokas asuminen

- MAL-sopimukset 3-4
- Asuntopoliittinen ohjelma
- Asuinalueiden eriytyminen
- Lähijunaliikenteen kehittyminen
- Seuturaitiotiesuunnitelma
- Kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen
- Keskustojen kehittäminen
- Seudullinen viherverkko
- Rajaton seutu – elinkeinot yk-rakenteessa
- Hiilineutraali Tampereenseutu 2030

- MAL5-sopimus ja seuranta
- Kaupunkiseutusuunnitelma/Rakennesuunnitelma
- Lähijunaliikenteen vakiinnuttaminen
- Seuturaitiotien suunnittelu
- Seudulliset elinkeinovyöhykkeet
- Liikenneturvallisuus ja liikkumisen ohjaus
- Paikkatiedon ja tietotuotannon kehittäminen
- Ilmastonmuutoksen hillintä, sopeutuminen ja varautuminen
- Segregation seuranta ja ehkäisy

MUU

- Seudullinen tietohallinto
- Seudullinen elinkeinoyhtiö
- Tampereen seudun EU-toimisto

- Elinvoimainen Tampereen kaupunkiseutu -selvitys

- Lentoliikenne-/saavutettavuus-hanke
- Työllisyyskokeilu
- Edunvalvonta
- Paikkatieto ja seututieto

- Tulevaisuuden ennakointityö
- Seudullinen osallisuustyö
- Kunnalliset TE-palvelut

SEUTUSTRATEGIA 2005

SEUTUSTRATEGIA 2011

SEUTUSTRATEGIA 2017

UUSI STRATEGIAKAUSI

Teemme yhdessä seudun tulevaisuutta!

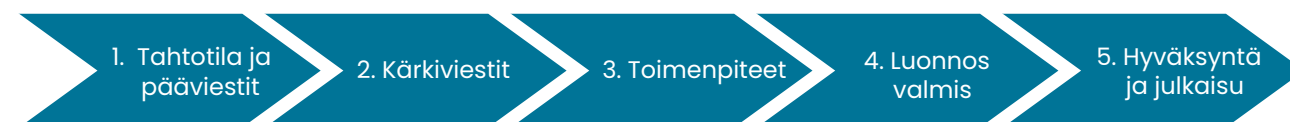
Tampereen kaupunkiseudun yhteinen seutustrategia näyttää suunnan ja antaa askelmerkit kaupunkiseudun yhteistyölle. Teemme sen avulla yhteistä tulevaisuutta.

Vuonna 2021 käynnistyy jälleen strategiatyö, jonka avulla valmistuu järjestykseltään neljäs seutustrategia. Uuden tulevaisuussiirtymää edistävän

seutustrategian tekeminen alkaa syksyllä 2021 ja se hyväksytään kuntien valtuustoissa kesällä 2022. Valtuutetut kutsutaan mukaan strategiatyöhön heti syksyllä 2021.

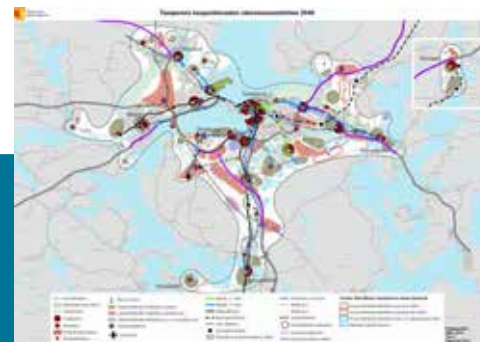
Strategiatyöstä vastaa seutujohtaja ja seudullinen strategiatyöryhmä.

Strategiatyö 8/2021–6/2022

Vuonna 2021 seutustrategia (2016–2021) arvioitiin erittäin toimivaksi ja seudullinen yhteistyö ainutlaatuisen hyväksi Suomessa. Seutustrategia on kirkastanut seudun yhteistä visiota ja tavoitteita niin luottamushenkilöiden kuin viranhaltijoidenkin

näkökulmasta. Arvioinnissa kuntien viranhaltijat, päättäjät ja sidosryhmät näkivät seudulliset liikeneratkaisut kaikkein tärkeimpinä seutuyhteistyön sisältöinä.

Katso isompi kartta: <https://tampereenseutu.fi/tulevaisuus/rakennesuunnitelma-2040/>

Muut tulevaisuustyökalut

Rakennesuunnitelma on valtuustojen hyväksymä seudun yhdyskuntarakennetta ohjaava seudullinen suunnitelma. Se tarkastelee kaupunkiseutua kokonaisuutena, sovittaa yhteen kuntien maankäyttöä ja etsii ratkaisuja kestäväan kasvuun. Sen toteutusta tuetaan MAL-sopimuksella.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset (MAL) ovat valtion ja Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisiä yhteistyösopimuksia. MAL-sopimuksessa sovitaan kaupunkiseudun pitkäjänteisestä kehittämisestä ja rahoituksesta neljän vuoden ajaksi. Kaupunkiseudulla ja valtiolla on voimassa jo 4. MAL-sopimus.

Seutuluotsi luo tulevaisuuskuvia päätöksenteon tueksi

Tulevaisuutta ennakoimalla kaupunkiseutu varautuu paremmin erilaisiin mahdollisiin kehityskulkuihin ja tulevaisuuskuviin. Ennakointi auttaa kuntia tekemään hyviä päätöksiä ajoissa, hyötymään muutoksista ja välttymään riskeiltä.

Kaupunkiseudulla tulevaisuuden ennakkointia tehdään uuden Seutuluotsi-työryhmän vetämänä. Työryhmässä on kaikkien kuntien edustajat ja seudun sidosryhmiä.

”Hyödynnämme Seutuluotsin työssä tutkimuksia ja tilastoja, seuraamme ja analysoimme toimintaympäristöä – ja käytämme mielikuvitusta. Tutkimme ilmiöiden ja trendien kehitystä ja vaikutuksia tulevaisuuteen. Lisäksi pohdimme, millaista tulevaisuutta itse haluamme rakentaa ja mitä mahdollisuuksia tulevaisuus voisi meille tarjota. Seutuluotsin tehtävänä on tuottaa näkemyksellistä tulevaisuustietoa seudullisen päätöksenteon tueksi”, kertoo kehittämisspäällikkö **Antti Lippo**.

Kaupunkiseudulta poismuuttaneista 62 % on joku tai erittäin halukas muuttamaan takaisin seudulle. Keskimäärin halukkaimpia palaamaan ovat seudulta kotoisin olevat, nuoremmat sukupolvet ja naiset. Korkeakoulutettujen halukkuus palata on matalampi, ja heistä 53 % mainitsi seudulta poismuuton taustalla olleen työhön liittyvät syyt.

Havaintohaavi on joukkoistettu työkalumme, jossa voi jakaa omia havaintoja ilmiöistä, toimintaympäristön muutoksista tai heikoista signaaleista. Havaintohaaviin syötetyt sisällöt auttavat meitä toimintaympäristön analyysityössä. Voit kertoa havaintohaaville omat kiinnostavat havaintosi osoitteessa tampereenseutu.fi/havaintohaavi

Entä seuraavan neljän vuoden aikana?

Parhaillaan luotaamme seudun kestäväan siirtymän muutostekijöitä, kuten ekologista jälleenrakentamista, teknologista murrosta, väestörakenteen muutosta ja post-fossiilinen yhteiskunnan elinkeinoja. Tavoitteena on luoda kunnille innostava visio siitä, millaista asumista, elämistä ja työskentelyä kestävä siirtymä kaupunkiseudulla mahdollistaa ja tukea visiolla seutustrategian valmistelua.

Selvitämme myös vertaisoppimisen merkeissä, miten kansainväliset edelläkävijäkaupungit ja -seudut rakentavat omaa kestäväa tulevaisuuttaan.

Kysy minulta lisää:
Antti Lippo
Kehittämispäällikkö
050 463 0732
antti.lippo@tampereenseutu.fi

Hiilineutraali kaupunkiseutu 2030

Tampereen kaupunkiseutu on ilmastotyön edelläkävijä. Ensimmäinen seudullinen ilmastostrategia hyväksyttiin jo yli kymmenen vuotta sitten vuonna 2010. Sen toteuttaminen on vauhdittunut kansallisten tavoitteiden ja kannustimien myötä.

Päästöt eivät pysähdy kuntarajoihin. Seudullinen ilmastotyö tarjoaa kunnille parhaat käytännöt sekä mahdollistaa resurssien yhdistämisen ja tiedon jakamisen. Seudullisen ilmastotyöryhmän tavoitteena on tukea kuntien omaa työtä, seurata päästöjen seudullista kehitystä ja kiinnittää päättäjien huomiota yhteisiin talkoisiin.

”Tampereen kaupunkiseutu voi houkutella asukkaita ja osajia kestävän elämäntavan mahdollistavilla olosuhteilla. Myös yritykset sijoittuvat alueille, joiden tulevaisuustyö on linjassa yritysten vastuullisuustavoitteiden kanssa”, toteaa kehittämispäällikkö **Antti Lippo**.

Koko kaupunkiseutu Hinku-verkostossa

Tampereen kaupunkiseudun tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Olemme ensimmäinen seutu, joka on liittynyt 80 %:n päästövähennyksiä tavoittelevaan kansalliseen hiilineutraalien kuntien Hinku-verkostoon.

Ilmastotyöryhmän työskentelyä ohjaa seudun yhteinen Hiilineutraali kaupunkiseutu 2030 -tiekartta, jonka teemat ovat:

- 1) eheä maankäyttö ja kestävä liikenne
- 2) uudistuva energiantuotanto ja -kulutus
- 3) resurssiviisas tuotanto ja kuluttaminen
- 4) sopeutuva kaupunkiseutu
- 5) kehittyvä ilmastotyö.

”Työvälineemme on seudullinen tiekarttapohja ja kuntakohtaiset tiekartat yhteiselle päästövähennyspolulle. Vauhtimme on hyvä, ja skenaariot näyttävät päästöjen vähentyvän vuoteen 2030 mennessä kunnissa 43–56 %. Tämä on hyvä alkua, mutta tarkoittaa myös, että nykyiset toimenpiteemme eivät vielä riitä 80 %:n päästövähennyksiin”.

Entä seuraavan neljän vuoden aikana?

Muuttuva ilmasto vaikuttaa jo nyt kaupunkiseudulla tuulisuuksena, hellejaksoina, rankkasateina ja jopa maansortumina. Erityisen haavoittuvaisia ovat kuntien ikääntyneet ja sairaat asukkaat. Muutokseen varautumisessa ja luonnon monimuotoisuuden edistämisessä kuntien teoilla on suora vaikutus. Näihin keskitymme seuraavien vuosien aikana.

Kysy minulta lisää:
Antti Lippo
Kehittämispäällikkö
050 463 0732
antti.lippo@tampereenseutu.fi

Yhteistyöllä laatua ja resursseja hyvinvointipalveluihin

Tampereen kaupunkiseutu on valtakunnallinen esimerkki myös kuntien strategisesta palveluyhteistyöstä. Yhteistyömme seudun sivistys-, vapaa-aika- ja hyvinvointiasioissa takaa laadullisesti korkeatasoiset ja yli kuntarajan toimivat palvelut. Samalla se mahdollistaa paremmat resurssit palveluiden toteuttamiseen. Haluamme olla ”yhdessä yksinkertaisesti paras”.

Hyvinvointipalvelujen yhteistyö takaa kunnille ammatillisen kehittymisen, osaamisen jakamisen sekä vertaistuen viranhaltijoiden ja asiantuntijoiden kesken. Teemme myös yhteistä edunvalvontaa koulutuksen ja kasvatuksen uudistamisessa.

”Rajaton seutu -ajattelu on kasvanut kaupunkiseudun kuntien sivistyspalveluissa viime vuosina. Koulutuksen järjestäjät tekevät nyt enemmän yhteistyötä, ja yhteistyö on syventynyt myös ammatillisen koulutuksen ja sivistyspalveluiden välillä. Seutuyhteistyö on vakiintunut osaksi kuntien päivittäistä työskentelyä, ja meillä on yhteinen tahtotila ja näkemys sekä monia yhteisiä käytänteitä, toimintamalleja ja työvälineitä”, kertoo hyvinvointipalveluiden kehittämispäällikkö **Satu Kankkonen**.

Yhteisiin työvälineisiin kuuluvat muun muassa seutuvertailut, henkilöstön täydennyskoulutus ja osaamisen kehittäminen sekä eri toimialojen kuten opetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-aikapalvelujen seudulliset tiekartat. Huolehdimme yhdessä myös varhaiskasvatuksen yksityisen palvelutuotannon ohjauksesta ja valvonnasta. Meillä on yhteiset koulujen työ- ja loma-ajat, sopimukset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksesta yli kuntarajan, seutuopistot sekä monta muuta arjen helpotusta kuntalaisille.

Entä seuraavan neljän vuoden aikana?

Työmme painottuu kuntien hyvinvointijohtamiseen, jonka tarkoituksena on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja tiedolla johtaminen. Painotamme yhdyspintatyötä sote-uudistuksessa sekä keskitymme yhdessä toisen asteen koulutuksen kehittämiseen ja oppivollisuuden laajentumiseen. Lisäämme rajaton seutu -ajattelua myös vapaa-aikapalveluissa. Tarkoituksemme on taata monipuoliset virkistys- ja vapaa-ajan palvelut koko seudun väestölle erilaisia yhteistyömalleja hyödyntäen.

Yhteistyömme näkyy myös näissä:

- Seudullinen osaamisen kehittämisen palvelu (Osake-toiminta)
- Seutureittien ja virkistysalueiden kehittäminen
- Liikkumisen edistäminen ja liikkumattomuuden kustannusten hillitä (Seutuliike)
- Seutuopistotoiminta ja yhteistyö taiteen perusopetuksessa

Kysy minulta lisää:
Satu Kankkonen
Kehittämispäällikkö,
hyvinvointipalvelut
040 588 1902
satu.kankkonen@tampereenseutu.fi

Seutupäätäjän työkalenteri

2021

2022

2023

Uuden seutustrategian valmistelu

Seutustrategian toteutuksen käynnistys

MAL4-sopimus toimeenpano ja seuranta

MAL5-sopimuksen hyväksyminen

Rakennesuunnitelman 2040 päivitys

Seutuluotsin tulevaisuus-kuvat kunnille

Saavutettavuus-ohjelman arviointi

Seudullisen asuntopoliittisen ohjelman hyväksyminen

Tampereen raitiotieliikenteen käynnistyminen

Kansalais-paneeli: Suuri seutukeskustelu

Kansallis-osallisuuden edistäminen

Lähijunaliikenteen visio ja tiekartta

Joukkoliikenteen kehityskuva sekä lähijunaliikenteen ja seuturatikan vaihteittainen toimeenpano.

Kävelyn ja pyöräilyn ohjelman toimeenpano

Hyvinvointijohtamisen kehittäminen

Seutupäivä

Seutufoorumi

Seutupäivä

Seutufoorumi

Seutupäivä

Seutufoorumi

2024

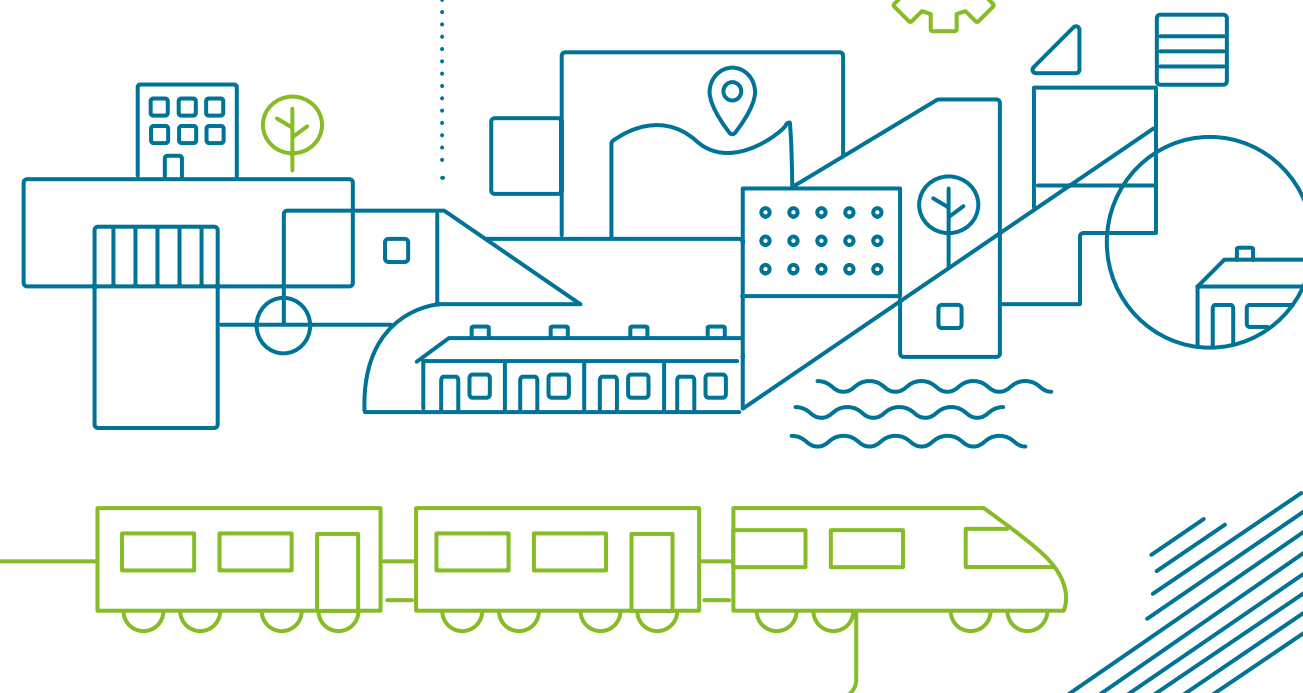
2025

Seutustrategian arviointi ja evästys uudelle kaudelle

MAL5-sopimuksen toimeenpano ja seuranta

Hiilineutraali Tampereenseutu-strategian päivittäminen

Kuntavaalit

Hyvinvoiva kuntalainen

Seutupäivä

Seutufoorumi

Seutupäivä

Seutufoorumi

Kuinka seutuyhteistyö toimii?

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymäkokous, joka valitsee seutuhallituksen sekä päättää talousarviosta ja tilinpäätöksestä. Seutuhallitus johtaa käytännön yhteistyötä seutustrategian pohjalta. Kuntajohtajakokous käsittelee omalta osaltaan seutuhallitukselle valmistellut asiat.

Asioiden valmistelu käynnistyy seudullisissa työryhmissä, joiden ehdotuksina ne tulevat seutuhallitukseen. Seututyöryhmissä on asiantuntijaedustajat kaikista kunnista ja asioita valmistelevat kuntayhtymän asiantuntijat.

Kuntayhtymän rahoituksesta vastaavat jäsenkunnat asukaslukujen mukaan. Budjetti on noin 1,1 M€ ja kuntien maksuosuudet ovat noin 2,8 euroa asukasta kohti.

Olen kokenut seutuyhteistyön tärkeänä ja seudun asukkaille hyödyllisenä, mm. kuntarajat madaltuvat palvelujen toteuttamisessa. Seutuhallituksen työskentely näkyy kaupunkiseudun kasvussa ja rakentaa meistä Suomen toista metropolia. Päättäneellä kaudella linjattiin mm. yhteistä asuntopoliitikkaa, tehtiin MAL-sopimus sekä luotiin hyvinvoinnista, segregatiosta ja lähijunaliikenteestä raamit.

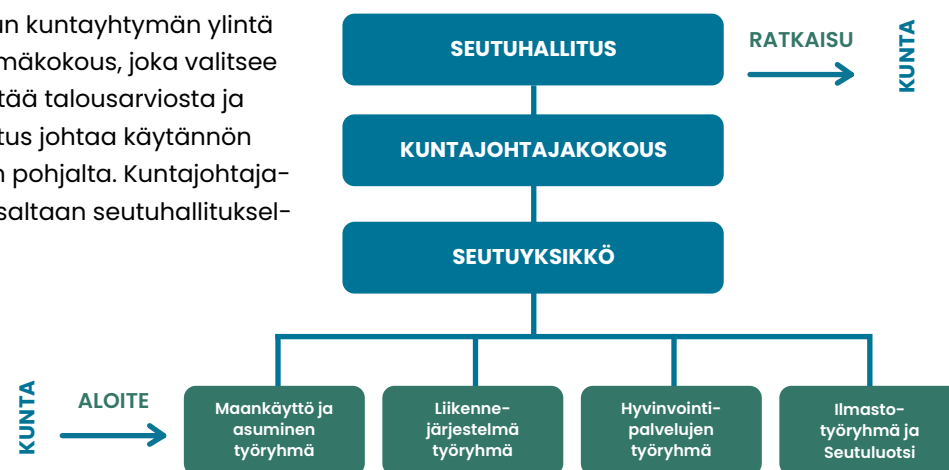
Lauri Lyly,
Seutuhallituksen
puheenjohtaja 2017–2021

Anna-Kaisa Ikonen,
Seutuhallituksen puheenjohtaja 2013–2017,
2021–

Kunnan roolin muuttuessa seutuyhteistyössä korostuvat kestävä kasvun ja elinvoiman edistäminen. Tervetuloa keskustelemaan näistä loppuvuoden Seutufoorumiin!

Seutuhallitus

Seutuhallituksessa on 13 jäsentä. Tampereen kaupungilla on seutuhallituksessa 6 jäsentä ja jokaisella muulla kunnalla 1 jäsen. Seutuhallitusta johtaa Tampereen pormestari, ja esittelijänä toimii seutujohtaja. Seutuhallitus kokoontuu kerran kuussa, ja sen esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan sähköisinä Tampereen kaupunkiseudun nettisivuilla.

Kuntayhtymän (TKS) henkilöstö = seututoimisto

Kuntayhtymää ja sen toimintayksikköä eli seututoimistoa johtaa seutujohtaja, joka vastaa asioiden valmistelusta ja esittelee asiat seutuhallituksen päätettäväksi. Lisäksi toimistolla työskentelee seitsemän asiantuntijaa. Seutujohtajana toimii Päivi Nurminen.

Seututoimisto sijaitsee Tampereella Tampellassa osoitteessa Kelloportinkatu 1 C. Pääosa seutuyhteistyön kokouksista pidetään samankaton alla sijaitsevassa kokouskeskuksessa.

Seutusihteeri ja seutuassistentti

Seutusihteeri toimii seutujohtajan varahenkilönä ja kuntayhtymän toimielinten sihteerinä. Työhön kuuluu myös päätösvalmistelua sekä talouden ja hallinnon tehtäviä.

Juhani Pohjonen
Seutusihteeri
040 587 8557
juhani.pohjonen@tampereenseutu.fi

Seutuassistentti huolehtii kuntayhtymän viestinnästä, edistää seutuyhteistyön tunnettavuutta ja koordinoi seudullista viestintäverkostoa.

Minna Lehrbäck
Seutuassistentti
040 544 1591
minna.lehrback@tampereenseutu.fi

MAL-verkosto

Kuntayhtymä toimii myös vastuuorganisaationa kansalliselle MAL-verkostolle, jossa toimii 18 Suomen suurta kaupunkia tai kaupunkiseutua ja valtion organisaatioita.

Kysy minulta verkostosta:

Kati-Jasmin Kosonen

Erikoissuunnittelija

MAL-verkosto

040 195 2852

kati-jasmin.kosonen@tampereenseutu.fi

www.mal-verkosto.fi

Kuntayhtymä valvoo kuntien yhteisiä etuja

Kuntayhtymä valvoo jäsenkuntien yhteistä etua ja edistää seudulle tärkeitä hankkeita. Vaikuttamisessa korostetaan suurten kaupunkiseutujen näkökulmaa. Edunvalvonnan muotoja ovat mm. lausunnot lainsäädännön uudistuksiin ja kansallisiin hankkeisiin sekä yhteiset tavoitteet valtion budjettiin ja hallitusohjelmaan. Edunvalvontaa tehdään yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa. Syksyisin järjestetään Pirkanmaan vaikuttajafoorumi. Kuntayhtymässä edunvalvonta on osa seutujohtajan tehtävää.

EU-yhteystoiminta

Tampereen kaupunkiseudulla ja Pirkanmaan liitolla on yhteinen EU-toimisto Brysselissä. Työhön sisältyy EU-edunvalvonta strategisissa asioissa, tärkeiden hankkeiden edistäminen, Eurooppa-verkostojen luominen ja ylläpitäminen, EU-rahoitusohjelmien seuraaminen sekä alueen toimijoiden EU-asiantuntemuksen kehittäminen. Merkittävimpiä edunvalvontakohteita ovat Suomen pääradan EU-rahoitusmahdollisuudet. EU-yhteysjohtajana toimii Hannele Räikkönen. <https://tampere-region.eu/>

Tavoitteena rajaton ja sujuva liikkuminen

Seutulaiset liikkuvat yli kuntarajojen ja odottavat liikkumisen olevan sujuvaa ja kestävä. Siksi kaupunkiseudulla kehitetään liikennejärjestelmää kuntien yhteistyönä.

Kokonaisuutta suunnitellaan yhteistyössä maankäytön suunnittelun kanssa, sillä työpaikkojen, asuntojen ja palvelujen sijainnit vaikuttavat liikkumiseen. Tavoitteenamme on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä liikennejärjestelmä.

”Kuntien, asukkaiden ja elinkeinon tulevaisuuteen vähentää merkittävästi päästöjä ja pärjätä niukoilla resursseilla. Silloin kenenkään ei kannata toimia yksin, vaan seudullinen yhteistyö on järkevää”, sanoo liikennejärjestelmäpäällikkö **Tapani Touru**.

Tampereen kaupunkiseutu osallistuu myös valtakunnallisen liikennejärjestelmän suunnitteluun ja edunvalvontaan. Seudun yhteisellä tahtotilalla osoitamme tarpeidemme olevan hyvin perusteltu ja. Yhteistyöhankkeista neuvotellaan neljän vuoden välein maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksessa.

Yhteistyö näkyy arjessa

Yli kymmenen vuoden yhteistyö on tuottanut tuloksia. Töitä on tehty paljon seudun raideliikenteen eteen, ja Raitiotien tulevaisuuden suunnat-selvitys on nyt edennyt kuntien väliseen seuturatikkasuunnitteluun. Uusi M-juna liikennöi seudulla, Tesoman seisake on valmis ja Lempäälässä, Nokialla sekä Orivedellä seisakkeiden suunnittelu on käynnissä. Alkuvuodesta 2022 valmistuu lähijunaliikenteen toisen vaiheen tulevaisuuskuva ja toimeenpanosuunnitelma. Näiden kaikkien taustalla on seudullinen yhteistyö.

Seudullisessa liikennejärjestelmätyössä on valmistunut myös jo toinen kuntien yhteinen kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisohjelma ”Kaikkien käyttämä, kaikkien kehittämä, kaikkien kehuma”.

”Liikennejärjestelmä on kokonaisuus, jota me suunnittelemme ja koordinoimme seudullisessa yhteistyössä”, Touru tiivistää.

Liikkumisen murros

Liikenne ja liikkuminen on suuressa murroksessa ympäri maailmaa. Liikennejärjestelmissä korostuvat kestävyys ja resilienssi. Huomioimme myös nuorten arvot ja vanhevan väestön tarpeet liikkumisessa. Digitaalisuus, niukat resurssit, tiivistyvät kaupungit ja luonnon monimuotoisuus ohjaavat meitä tila- ja resurssitehokkaampien vaihtoehtojen suunnitteluun.

Entä seuraavan neljän vuoden aikana?

Keskeinen teemamme on liikenteen päästöjen vähentäminen, jossa olennaisia ovat auto-kannan uudistuminen ja puhtaat käyttövoimat. Myös kestävien kulkutapojen osuuden tulee nousta nykyisestä n. 45 %:sta 60 %:iin kymmenen vuoden aikana. Tulevalla kaudella keskitymme erityisesti joukkoliikenteen kehityskuvan laatimiseen. Toinen tärkeä työme teema on liikkumisen turvallisuus. Osallistumme myös Rakennesuunnitelman päivittämiseen ja muodostamme pohjan uudelle MAL-sopimukselle.

Kysy minulta lisää:

Tapani Touru

Liikennejärjestelmäpäällikkö

040 503 4237

tapani.touru@tampereenseutu.fi

Maankäyttöyhteistyö rakentaa eheän ja toimivan seudun

Kaupunkiseutu on yhtenäinen asuin- ja työssäkäyntialue. Myös yritykset, kaupalliset palvelut ja pääosa julkisista palveluista toimivat kuntarajat-tomasti. Siksi on tärkeää, että seudun kunnilla on yhteinen sävel toimivan arjen ja vapaa-ajan järjes-tämiseen.

Kaupunkiseutu kasvaa vauhdilla. Seutulaisia on nyt jo 0,4 miljoonaa, ja elinvoimaa ylläpitävän kasvun halutaan jatkuvan. Kasvun ohjaaminen onkin tärkeää viihtyisän ja toimivan seudun rakentamisessa. Keskeisiä yhteisiä työvälineitä ovat Rakennesuunnitelma sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus.

”Yhteistyö kuntien kaavoitusjohdon kanssa varmistaa seudun yhdyskuntarakenteen kestävä ja tasapainoisen kehityksen. Katsomme seutua lintu-perspektiivistä, kokonaisuutta optimoiden ja vahvuuksia korostaen. Näin lisäämme painoarvoamme Suomessa ja maailmalla”, toteaa seutusuunnittelu-päällikkö **Kaisu Kuusela**.

”MASTOn eli maankäytön ja asumisen seudullisessa työryhmässä kunnat sovittavat yhteen maankäytön strategioita sekä asuntopoliittikaansa. Kasvun määrän ohella puhutaan myös laatuksymyksistä. Laadukas suunnittelu ja toteutus ovat kilpailutekijä ja osa hyvää elämää, jota mm. tuoreessa seudullisessa asuntopoliittisen ohjelmassa painotetaan”, kertoo Kuusela.

Pitkäjänteistä ja tuloksellista kehittämistä

Maankäytön suunnittelun ja asumisen yhteistyö liittyy hitaasti muuttuviin rakenteisiin.

Hyvä esimerkki onnistuneesta pitkäjänteisestä työstä on kymmenen vuotta sitten tehty päätös suunnata kasvua nykyisen yhdyskuntarakenteen sisään. Tämä mahdollistaa nyt lähijunan ja seuturaitiotien suunnittelun sekä kaupunkimaisen rakenteen kehittämisen.

Työryhmässä seurataan myös yhdyskuntarakenteen kehitystä.

”Toteuttamamme Rakennesuunnitelman 2040 tilannekuva ja eriytymiskehityksen seuranta ovat olleet arvokasta tietoa kunnille. Lisäksi arvioimme vuosittain yhdyskuntarakenteen kehitystä MAL-sopimuksen seurannan yhteydessä.”

Entä seuraavan neljän vuoden aikana?

Kaupunkiseutujen maankäytön suunnitteluun on kiinnitetty huomiota maankäyttö- ja rakennuslaissa. Tähän vastaamme päivittämällä vuonna 2015 hyväksytyn Rakennesuunnitelman. Siinä määritellään yhdyskuntarakenteen kehittämisen painopisteet. Keskitymme myös asumisen laatuun ja monipuolisuuteen. Kolmantena teemana on elinympäristöjen laatu-tekijät, joissa kohteina ovat erityisesti kuntien keskustat ja virkistysalueet.

Maankäytön ja asumisen työryhmän työskentelyn tukena on kunnissa vuonna 2015 hyväksytty Rakennesuunnitelma 2040 sekä tämän pohjalta laadittu MAL-sopimus. Rakennesuunnitelmaan on koottu kuntien yhteinen visio seudun maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän kehityksestä tulevina vuosikymmeninä.

Kysy minulta lisää:

Kaisu Kuusela

Seutusuunnittelupäällikkö

040 579 3396

kaisu.kuusela@tampereenseutu.fi

Seututieto visualisoi seutukehitystä

Kun seudun kahdeksan kunnan paikkatiedon asiantuntijat kokoontuvat kehittämään ja yhtenäistämään paikkatietoja ja muita tietoaineistoja, saadaan uusia näkymiä koko seudun kehitykseen. Seudullisen paikkatietotyöryhmän tuottamaa tietoa hyödynnetään yhteistyön eri sektorien suunnittelutyössä sekä tietojohdamisessa. Muun muassa MAL-sopimuksen vuotuinen seuranta tukeutuu vahvasti paikkatiedon seudullisiin karttoihin ja analyysiin.

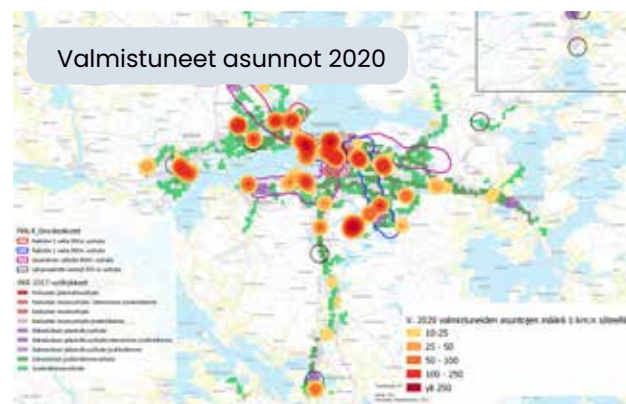
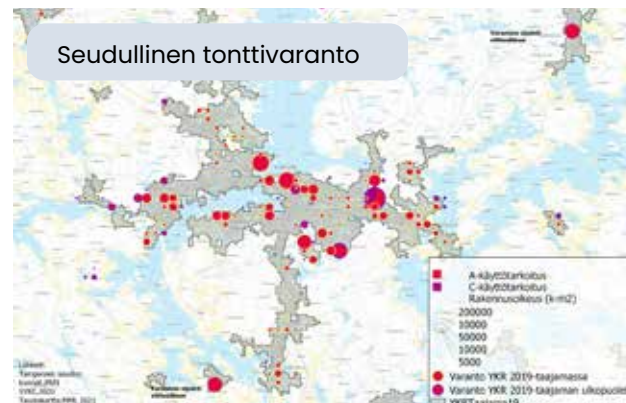
”Seudullinen suunnittelu ja seuranta perustuvat yhteiseen tietopohjaan. Yhteistyöllä säästämme myös resursseja sekä kehitämme uusia tietotuotteita ja välineitä seudun ja kuntien tietojohdamisen tueksi. Seuraamme myös alan kansallista kehitystä ja otamme siihen yhdessä kantaa Tampereen seutuna”, toteaa paikkatietoasiantuntija **Jussi Välimäki**.

Ikkuna Tampereen kaupunkiseudulle

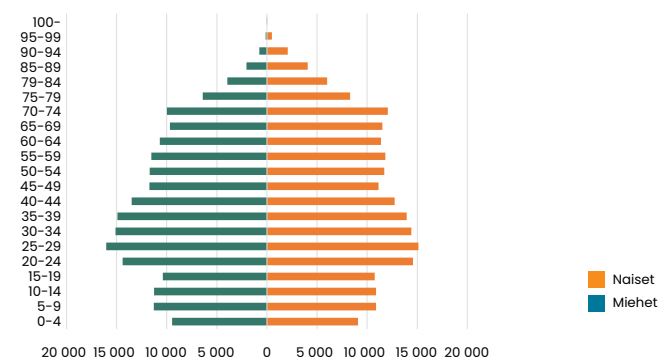
Paikkatiedon lisäksi myös seudullisesta näkökulmasta koottu ja analysoitu tilastotieto on tärkeä osa seudullisen tietotuotannon kokonaisuutta. Yksi näkyvä seudullinen tietotuote on seututoimiston julkaisema väestö- ja työllisyyskatsaus, joka kokoaa yhteen seudun kehityksen avainlukuja kuukausittain. Lisäksi tehdään seutuvvertailuja mm. koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta.

Entä seuraavan neljän vuoden aikana?

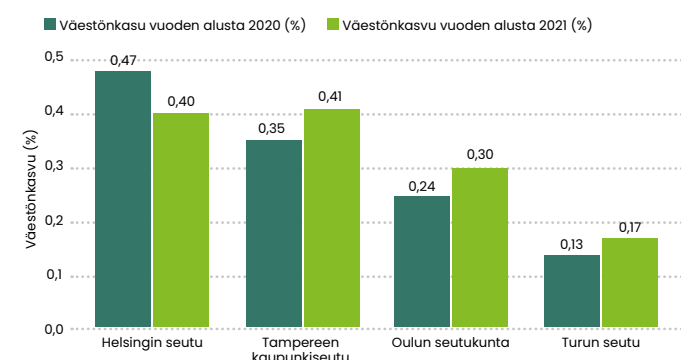
Tulevien vuosien aikana jatkamme seudullisen tietopohjan kehittämistä. Panostamme tiedon visualisointiin, seurantamittareihin sekä tietojohdamisen ja päätöksenteon välineiden kehittämiseen mm. MAL-sopimuksen ja Rakennesuunnitelman päivityksessä. Lisäksi jatkamme datan avaamista kuntalaisille ja yrityksille. Tavoitteemme on, että toiminta on läpinäkyvämpää ja tieto yhä useamman tahon hyödynnettävissä.

Tampereen seudun väestö ikäluokittain

Väestönkasvu 6/2020 ja 6/2021 suurilla MAL-seuduilla

Kysy minulta lisää:

Jussi Välimäki

Paikkatietoasiantuntija

040 503 2554

jussi.valimaki@tampereenseutu.fi

Seudullisia tapahtumia

2019

Seutufoorumi

Seutufoorumi on päättäjätapahtuma, joka järjestetään kuntien valtuutetuille ja virkajohdolle vuosittain, usein marras-joulukuussa. Seutufoorumissa käsitellään seudullisesti merkittäviä asioita ja verkostoidutaan.

2020

Seudun tonttipäivä

Tonttipäivä on kaupunkiseudun alueen rakentajille ja rakennuttajille suunnattu asiantuntijataapahtuma, joka järjestetään vuosittain. Sen tarkoituksena on esitellä kuntien tonttitarjontaa ja käydä vuoropuhelua asuntotuotannon kehittämisestä kaupunkiseudun asuntopolitiikan toteuttamiseksi.

2014

Seutupäivä

Seutupäivä on seutuyhteistyön syntymäpäivä. Sen ajankohta on touko-kesäkuun vaihe, mikä muistuttaa kaupunkiseudun kuntayhtymän toiminnan käynnistämisestä 1.6.2006. Seutupäivää juhlistetaan vuosittain Seutupäivän vastaanotolla, joka kiertää eri kunnissa. Järjestelyistä vastaavat Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ja seutupäivän järjestävä isäntäkunta. Ensimmäinen Seutupäivä järjestettiin vuonna 2010 Nokialla.

Vuoden 2022 seutupäivä järjestetään Tampereella ja sen jälkeen seuraavassa järjestyksessä: 2023 Ylöjärvellä, 2024 Orivedellä, 2025 Lempäälässä, 2026 Pirkkalassa, 2027 Vesilahdella, 2028 Nokialla ja 2029 Kangasalla.

2015

2017

2019

Vauhtia liiketoimintaan Business Tampereen kanssa

Business Tampere on Tampereen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyhtiö, joka edistää investointeja ja luo houkuttelevan ympäristön kestäväälle liiketoiminnalle. Se löytää yrityksille kumppaneita ja kasvumahdollisuuksia sekä tarjoaa asiantuntemusta yritystoiminnan kehittämiseen, sijoittamiseen ja kansainvälistymiseen.

Tampereen tahti kutsuu menestymään

Viime vuosina Tampereen kaupunkiseudulle on sijoittunut useita mielenkiintoisia yrityksiä seudullisen vetovoiman ja yhteistyön ansiosta, esimerkiksi vuonna 2020 tänne rantautuneet teknologiayritykset Microsoft ja HMDI. Lisäksi FilmTampere on houkuttellut kaupunkiseudulle kansainvälistä elokuva-tuotantoa.

Business Tampere on palvellut yli 2 500 yritystä Tampereen kaupunkiseudulla viimeisen neljän vuoden aikana.

Kysy minulta lisää:
Harri Airaksinen
Toimitusjohtaja
040 504 1215
harri.airaksinen@businesstampere.com

Tehrääs numeroo! –elinkeinostategia

Business Tampereen toimintaa ohjaa Tampereen kaupunkiseudun elinkeinostrategia 2020–2025 "Tehrääs numeroo!" Lähivuosina työ keskittyy erityisesti neljään painopisteeseen:

1. Uudistumiskyvyllä on erinomainen pohja: seudulla on vahvoja yrityksiä, elinvoimaisia startupeja, yliopistoyhteisö ja uudistuva koulutuskeskittymä sekä organisaatorajat ylittävää yritysyhteistyötä.
2. Paras yrityskokemus elinkeinotoimijoiden seudullisen yhteistyön ja yhteisöllisen yrittämisen kulttuurin avulla.
3. Tavoitteemme on olla vetovoimaisin teollinen kasvualusta. Teemme yhteistyötä oppilaitosten kanssa osaajien varmistamiseksi ja teollisuuden vetovoiman kasvattamiseksi.
4. Vahvistamme uudistumis- ja innovaatiokyvykkyyksiä panostamalla tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (TKI) ja kehittämällä osaamista ja kyvykkyyksiä. Tuemme esimerkiksi TKI-rahoituksen hakemista selkiyttämällä yritysrahoituksen palvelupolkuja.

Tampereen kaupunkiseudun yhteistyökumppaneita

Kaupunkiseudun kuntayhtymä on laajasti verkostoitunut. Osallistamme kuntien lisäksi sidosryhmiä seudulliseen suunnitteluun.

Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan liitto on lakisääteinen aluekehitysorganisaatio 23 kuntaa kattavan maakunnan alueella. Sen toiminta-alueita ovat aluekehittäminen, maankäyttö ja liikenne, innovaatio- ja tulevaisuustyö sekä edunvalvonta.

Pirkanmaan Yrittäjät

Pirkanmaan Yrittäjät on pienten ja keskisuurten yritysten etu- ja palvelujärjestö, jonka tehtävä on parantaa yrittäjien asemaa ja yrittämisen edellytyksiä Pirkanmaalla.

Tampereen kauppakamari

Tampereen kauppakamari on Pirkanmaalla toimiva elinkeinoelämän edunvalvonta- ja palvelujärjestö. Se edistää Pirkanmaalla elinkeinoelämän toimintaa edellytyksiä ja valvoo elinkeinoelämän etuja.

Ministeriöt

Teemme aktiivisesti yhteistyötä liikenne- ja viestintäministeriön, ympäristöministeriön, valtionvarainministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Yhteistyökumppaneitamme ovat myös valtion keskusvirastot.

Tampereen yliopisto

Osallistamme seudullisiin työryhmiin asiantuntijajäseninä Tampereen yliopistosta.

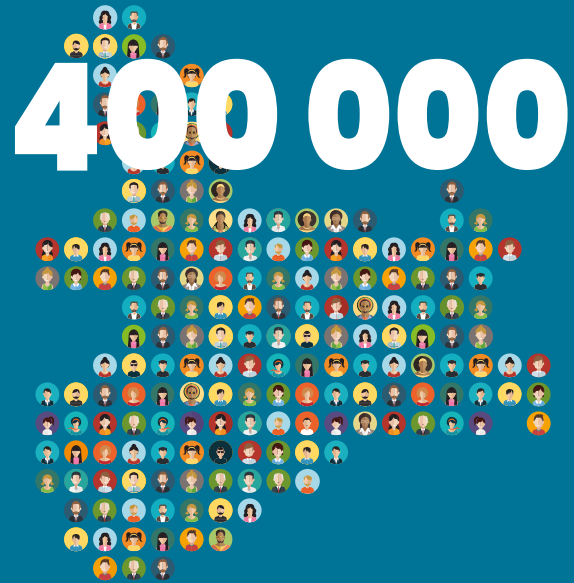

Tampereen kaupunkiseudulla 400 000 asukasta

Tampereen kaupunkiseutu siirtyi eurooppalaisten metropolien kokoluokkaan, kun se saavutti 0,4 miljoonan asukkaan rajapyykin elokuussa 2021.

Seutukatsaus pitää sinut ajan tasalla

Seutukatsaus on neljä kertaa vuodessa sähköpostiin ki-lahtava uutiskirje, joka kertoo seutuyhteistyön tuoreimmat kuulumiset ja vinkkaa tulevista seututapahtumista.

Tutustu seutumme tyypilliseen asukkaaseen Heidi Seutulaiseen somessa.

Seuraa meitä

www.tampereenseutu.fi

Tampereen kaupunkiseutu - Tampere City Region

tampereenseutu

tampereenkaupunkiseutu

tampereenseutu

Seutusanasto

HYPA hyvinvointipalvelut

ILSTRA ilmastostrategia

KAUPUNKISEUTU 8 kuntaa

KEHYSKUNNAT Tampereä ympäröivät 7 kuntaa

KESKUSKAUPUNKI Tampere

KJK kuntajohtajakokous

KÄPY kävelyn ja pyöräliikenteen kehittäminen

LJ liikennejärjestelmä

LUOTSI ennakointityöryhmä

MAL maankäyttö, asuminen ja liikenne

MASTO maankäytön ja asumisen työryhmä

RASU rakennesuunnitelma 2040

SH seutuhallitus

SJ seutujohtaja

TARLA tarkastuslautakunta

TKS Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU kahdeksan kunnan

toiminnallinen alue ja kuntayhtymän kutsumanimi

YK yhtymäkokous